

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 2.07.2025

Sayı : 514

10/2903

Şenol SUNAT
Manisa Milletvekili
Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İsrail ve İran arasında yaşanan sıcak çatışma küresel gübre krizine yol açmıştır. Küresel gübre krizi bağlamında Türkiye’de tarımsal üretimin sürdürülebilirliği, gübre tedarik zincirindeki kırılganlıklar, maliyet artışlarının çiftçi üzerindeki etkileri ve çözüm yollarının araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Şenol SUNAT
Manisa Milletvekili

GEREKÇE

Son dönemde Ortadoğu'da yaşanan çatışmalar, yalnızca bölgesel güvenlik açısından değil, aynı zamanda küresel tarımsal üretim zincirleri ve tarım ekonomisi üzerinde de sarsıcı etkiler yaratmaktadır. Özellikle azot bazlı gübrelerin üretiminde kullanılan doğalgazın arzında yaşanan kesintiler ve enerji tesislerinin devre dışı kalması, başta üre gübresi olmak üzere tarımsal girdilerde ciddi bir küresel krize neden olmuştur.

Hürmüz Boğazı ve Kızıldeniz gibi kritik ticaret yollarında güvenliğin tehlikeye girmesi, sigorta maliyetlerini ve navlun ücretlerini ciddi şekilde artırmış; nakliye sürelerinin uzaması, lojistik planlamaları boşa çıkarmıştır. Bu da tedarik zincirinin hem küresel hem de yerel düzeyde kırılganlaşmasına yol açmıştır. Özellikle Hindistan, Brezilya, Endonezya gibi büyük alıcıların erken ve yüksek hacimli anlaşmalarla pazarı kapatmaları, daha küçük ya da ithalata bağımlı ülkelerin erişiminde ciddi kısıtlar doğurmuştur.

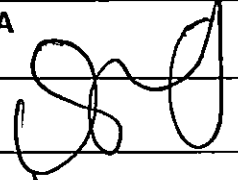
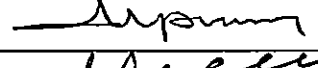
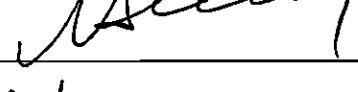
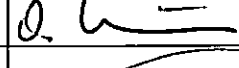
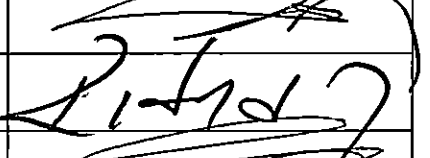
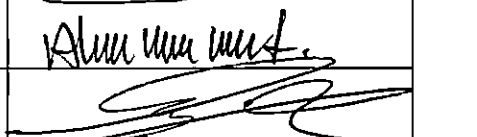
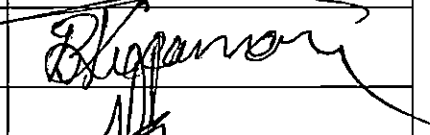
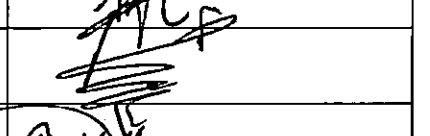
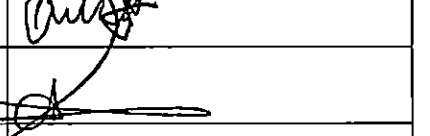
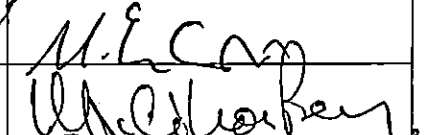
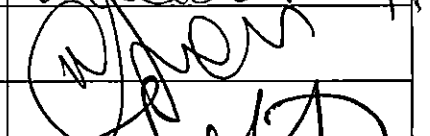
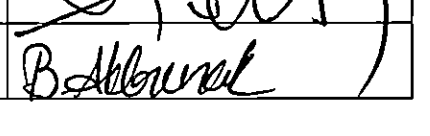
Türkiye, üre gübresi temininde büyük oranda dışa bağımlı bir ülkedir. Üre üretiminin ana hammaddesi olan doğalgazın yetersizliği, yerli üretimi sınırlı kılmakta; ithalatın ise büyük ölçüde tek bir ülkeye, İran'a bağımlı olması ciddi bir güvenlik açığı yaratmaktadır. Bu durum, herhangi bir jeopolitik dalgalanma veya savaşta tedarik zincirinin hızla kırılmasına neden olmakta, bu da tarım sektörünü derinden sarsmaktadır.

Son haftalarda üre gübresi fiyatlarında yaşanan hızlı ve yüksek artışlar, üretici üzerinde ağır bir ekonomik baskı oluşturmuş; pamuk, buğday ve zeytin üreticileri sezon başında girdi maliyetlerini öngöremediği için üretim planlarını ya askıya almakta ya da yeniden gözden geçirmek zorunda kalmaktadır. Gübreye erişimdeki sıkıntılar, sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal bir tehdit haline gelmiştir. Gıda arz güvenliği, tarım ürünlerinde rekolte düşüşü ve dolayısıyla tüketici fiyatlarında artış riski, doğrudan halkın yaşam kalitesini etkilemektedir.

Ayrıca, piyasada yaşanan panik havası, bazı kötü niyetli aktörlerin fırsatçılığa yönelmesine neden olmakta; depolarda ürün olmasına rağmen piyasaya arzın kısıtlanması ve keyfi fiyat artışları, çiftçinin zararını artırmaktadır. Bu durum, piyasa dengesinin bozulmasına ve spekülasyon hareketlerinin artmasına yol açmaktadır.

Özetle, Türkiye'nin gıda arz güvenliği, tarımsal sürdürülebilirlik ve çiftçinin korunması açısından bu konunun tüm yönleriyle ele alınması, kısa vadeli çözüm önerileri kadar, uzun vadeli yapısal dönüşümlerin de planlanması hayati önem taşımaktadır. Tarımsal üretimin devamlılığı, yalnızca üreticinin değil, 85 milyon yurttaşın geleceği açısından stratejik bir meseledir.

Bu nedenlerle, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir araştırma komisyonu kurulması; mevcut gübre krizinin nedenlerinin derinlemesine incelenmesi, çiftçinin desteklenmesi, fiyat istikrarının sağlanması ve yerli üretim kapasitesinin artırılması yönünde kapsamlı önerilerin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması elzemdir.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Yasin ÖZTÜRK	Denizli mv.	
Hüsmen KIRKPINAR	İzmir mv.	
Mehmet Akalin	Edirne mv.	
Ayyüce Türkeş TAŞ	Adana mv.	
Selcan TAŞCI	Tekirdağ mv.	
Ridvan UZ	Ganakkale mv.	
Yüksel Selçuk TORKUN	Bursa mv.	
Yavuz AYDIN	Trabzon mv.	
A. Eşref FAKIBABA	Ankara mv.	
SEHVEN	MÜKERRER	
Burhanettin KOCAHALI	Mersin mv.	
Hasan TOKTAŞ	Bursa mv.	
Yüksel ARSLAN	Ankara mv.	
Turan YALDIR	Aksaray mv.	
Lütfü TÜRKCAN	Kocaeli mv.	
Metin ERGUN	Muğla mv.	
M. Cihan PAÇACI	İstanbul mv.	
H. Şecdet OLGUN	Afyon mv.	
Erhan USTA	Samsun mv.	
Burak AKBUZAK	İstanbul mv.	